

JUDITH HERZBERG

DE THEATERTROEP

ZEEZIEK IN HET ZWEMBAD

een toneelnovelle

Rollen

Gondelier

Bram

Aad

Eppie

Nelie

Sofie

Jean-Pierre

Anja

Marga

Dorus

Kok

venetië

Venetië. Een gondel. Twee broers, Bram en Aad, willen de gondel instappen.

gondelier Sorry you germans too heavy. Schwer. With or without Sahne.

bram We not are german. We are Dutch.

gondelier Deutsch!

bram No. Dutch! Niet deutsch. Holland!

gondelier You too schwer. Dutch or Deutsch. Too schwer.

aad Dat is niet beledigend bedoeld, hij verdient per persoon. Net als die smokkelaars, weet je wel.

bram Maar wij hoeven toch geen grens over. We zijn toch niet illegaal of zo.

gondelier Too schwer. One Deutscher so schwer wie drei Japaner. One Holland also, like drei Japaner schwer.

bram Wàt? Weeg ik hetzelfde als drie Japanners? Dat ligt dan aan mijn botten. Wij hebben zware botten. We have osso bucco!

aad Wat moet ik nou met die kaart.

bram Wat.

aad Aan Pa en Moe.

bram Gewoon op de post.

aad Maar er staat al: genieten van de heerlijke Italiaanse pasta en de gondels -

bram Nou ja zeg. (*impliceert: jij maakt weer eens een probleem van niks*)

aad En er zit al een postzegel op.

brochure

De broers lezen elkaar voor uit de brochure van een afslankinstituut.

bram Nou kijk: 'U gaat een bijzondere tijd tegemoet als u je ingeschreven hebt in ons'

...bla bla bla. U met 'je' tussen haakjes. Eerst ben je u, maar als je eenmaal betaald hebt word je 'je'.

aad Of als je die veertien kilo afgevallen bent. Zoals ze beloven. Er zijn drie weegmomenten.

bram Word je dan u of je?

aad Je bent u en je wordt 'je'. Als je minder weegt dan word je 'je'. Drie weegmomenten dus. In het begin, het midden en... halleluja - aan het eind.

bram Hoe dan ook... 'een uitgekiend herbronningsprogramma'.

Klinkt goed. 'Wij doen alles om u weer in het harnas, terug op het paard en lekker op de rails te krijgen.'

aad Op de rails nog wel. Maar dan wel in een eerste klas treincoupé mag ik hopen. Niet lopend over de rails. *lacht*

bram Lopen. Als dat nog ging. Daar schijn je ook mee af te vallen.

Maar dan moet je eerst al heel wat lichter zijn, wil je kunnen lopen. Je voeten hè.

aad Elly beweert dat ik haar plet.

bram Haar plet?... oh zo bedoel je. *lacht* Maar dat vindt ze vast niet prettig dat je dat zo rondbazuint...

leest door Terwijl u geniet van ons uitgebreid nulcalorieënontbijt aan de rand van ons chloorvrije zwembad of deelneemt aan onze uitgekende afslank- en ontgiftingskuur - waarbij we garant staan voor veertien kilo in twee weken - zie je, daar staat het, zwart op wit. Veertien kilo in twee weken.

aad Alweer dat 'uitgekiend', die hebben daar heel wat zitten uitkienen -

bram Maar die veertien kilo dat zou toch mooi zijn.

aad Een goed begin.

bram Bij ons moet er heel wat meer af. Zo'n kilo of dertig, veertig...

aad Samen bedoel je.

bram Nee elk. Bij mij twintig, bij jou dertig.

aad Dat vind ik beledigend.

bram Wat dan. Nog meer?

aad Hou maar op man.

bram *hervat voorlezen* Nou hier dan - 'ons uitgebreide zelfontplooiingsprogramma biedt cursussen, leefwijzen en leerprocessen die u nergens anders vindt. Misschien heeft u behoefte aan uw ware krachten meten met de natuur. Dan is onze rubberbotenrace of zonder-tent-de-wildernis-in met camera observatie voor in geval van nood... wellicht iets voor u.'

aad Ik zou wel weer eens echt lekker willen zitten, jij?

bram Dat je in een vliegtuigstoel past.

aad Ik zou al blij zijn als ik mijn benen over elkaar kan slaan. Jij niet?

bram ‘Deze serie, in navolging van de reeds bestaande producten uitgevoerd in een strak ontwerp, omvat aftershave balm, douchegel en deodorant. Een welkome aanvulling op deze onmiskenbaar ingetogen Europese geur.’

O nee dat hoort er niet bij. Dat is gewoon een advertentie van Dior.

aad ‘De Spartaanse barak is speciaal voor die mensen die zichzelf fysiek willen afbreken om zich daarna weer op te bouwen.’

aad *laat brochure uit zijn hand glijden* Kun jij misschien even, je staat toch.

bram Ik sta? Ik? Staan?

Aad raapt brochure zuchtend op.

aad *hervat voorlezen* ‘Een persoonlijke transiteur of transitrice drijft u tot over de uiterste grenzen van uw lichamelijke capaciteit en loodst u door het oneindige land van uw wedergeboorte.’

bram *pakt brochure* ‘Waarom oneindig?

Omdat u zou willen dat u hier nooit meer weg wilde. En dat hoeft ook niet. U kunt zich na afloop weer inschrijven voor een nieuwe ervaring. U gaat een gouden tijd tegemoet.’ *wil de brochure opvouwen om in z’n zak te doen*

aad Niet vouwen, niet vouwen.

bram Hoe moet ik hem dan.

aad Je mag hem niet vouwen.

dag 1

Afslankinstituut.

Tijdens de veertien dagen in het kuuroord houdt Sofie af en toe een groot bord met de nummers van de dagen erop triomfantelijk omhoog. Dag 6 of 7, 11 en 12, bijvoorbeeld alleen de achterkant richting publiek, suggererend dat de nummers van de dagen wel richting acteurs te zien zijn.

Twee dames, Eppie en Nelie, arriveren met enorme, dure koffers en tassen.

eppie Veel? Helemaal niet. Ik heb maat 52.

Dan wordt het vanzelf veel meer als kleren maat 38 toch. Meestal neem ik veel meer mee op reis. Voor 's ochtends, 's middags en 's avonds steeds wat anders natuurlijk. Je wilt toch wàt. Ik hul me in m'n gewaden. Vind ik leuk. Dus dit is niks vergeleken bij anders.

sofie Ja, als je het al eerder gedaan hebt, dan weet je wel wat van het klappen van de zweep.

jean-pierre U heeft het al een keer eerder helemaal gedaan? Die hele twee weken?

sofie Twee weken, maar wel zes keer. Ik ben hier om zo te zeggen niet weg te slaan.

anja Drie maanden! Dat er nog iets van u over is! Vlees dan.

sofie Je lichaam stelt zich er op in hè. Minder eten, daar word je niet meteen broodmager van.

marga *teleurgesteld* O, niet?

dorus Hoe voel je je dan, na drie maanden?

sofie Je komt steeds dichterbij je streefgewicht, dat zeker. Je blijft streven, dat is juist zo mooi, als je d'r bij stil staat.

dorus Eeuwig blijven streven, dat geeft wel voldoening zeker.

sofie *kijkt op horloge* Leuk dat jullie er zijn.

Ik verheug me elke keer weer op een nieuwe groep! *ziet de broers*
O, nog meer! Leuk.

Ik heet Sofie en ik heet jullie ook van harte welkom. Ik moet nu naar m'n elleboogbuiging. Ik ben al twee-en-een-half minuut te laat! *gaat af*

anja *tot de broers* Die is hier al drie maanden!

nelie *bezorgd* En helemaal niet slank!

eppie *tot Nelie* Hij zei: 'je moet zorgen dat je niet meteen met iedereen bevriend raakt.

Want dat is echt weer iets voor jou. Een beetje afstand bewaren, vooral in het begin'. Dat zei hij.

nelie Wie zei dat?

eppie Toen ik het plan opvatte om hier naar toe te gaan. Zo, met een groepje, met een aantal mensen - mensen die ik helemaal niet kende. Geen idee van had waar ze vandaan komen, waarom en zo, wat ze eigenlijk echt drijft -

me in een heel avontuur te storten. Want dat is het toch. Je stort je erin, in de hoop, maar je hebt geen idee hoe je er weer uit komt. Zo is het toch?

nelie 'Wie zei dat,' zei ik. Je zei alleen maar 'hij'. Dus ik vroeg me af -

eppie Zie je wel, daar ga je al: 'wie is hij'.

Nu wil je al van alles over me weten. Over m'n privé. Nu voel ik al dat ik eigenlijk zou moeten vertellen hoe dat zit, bij mij. Ik kan toch niet zeggen: 'dat gaat jou niks aan'.

nelie Nou dan niet.

eppie Daar gaat de gezellige sfeer al. Vind ik toch echt jammer. Ik had gedacht: ik pas me wel aan. Ik pas me hoe dan ook wel aan. Van te voren weet je toch niet wat je tegen komt. Desnoods dan maar wel bevriend raken. Als het niet anders kan. Een uitweg zie ik niet. Je bent met z'n allen. Je hebt mekaar niet uitgezocht. Je hoopt dat je, doordat je met hetzelfde doel -

nelie *wendt zich af, tot Aad* Die heeft het over een 'doel'. Een doel dat is niks voor mij! Ik wil gewoon wat afvallen.

aad Afvallen, dat vind ik griezelig. Afvallen.

nelie Het is maar een woord hoor. Maar zij komt - ik weet het niet.

Ik geloof dat die vrienden zoekt. Aansluiting, zoiets. Ik, voor mij, ik wil gewoon wat minder wégen. Weer in m'n kleren kunnen.

sofie Je moet wel mee gaan rennen anders verlies je geen gewicht.

dorus Maar ik voel me al stukken lichter zonder te rennen.

sofie Dat is het vocht dat je bent kwijt geraakt. Zonder beweging verlies je alleen vocht.

dorus Vocht is toch ook gewicht.

sofie Maar vochtverlies is geen blijvend verlies van gewicht.

dorus Ik vind het afvallen.

jean-pierre Waarvandaan verlies je eigenlijk dat vocht.

sofie Overal vandaan.

jean-pierre Ook bij de hersens.

sofie Bij de hersens vooral.

anja Het kan toch niet dat je óveral wat verliest, behalve in je kop.

dag 2

Afslankinstituut.

eppie Misschien dat de werksters goedkoper worden.

nelie Ja, werksters. Wie weet. Die zijn niet meer te vinden, niet aan te komen. Maar nu komen er goedkopere werksters, vast.

eppie Maar die moeten dan wel heel wat leren. Over hoe wij het hier gewoon zijn. En mannenschoonmakers. Ik ben trouwens toch bijna nooit thuis. Als ze dat willen - schoonmaken.

nelie Kieskeurig zijn ze niet, denk ik. Als ik maar geen lange rok aan hoef.

jean-pierre Jij kunt ons dus vertellen -

sofie Ik kan heel veel voorspellen. Het loopt elke keer langs een vast patroon. Dag één en twee is wennen, halverwege twee begint er al iets van bonding, dat doorgaat in dag drie.

anja Bonding wat bedoelt u.

sofie Dat merk je wel.

marga en dorus *onderling* Nou zeg, mij niet gezien, zo'n onzin, laat maar kletsen.

sofie Dag vijf begint het roddelen.

marga Wij kijken wel uit!

sofie Ja, dat zeggen ze dan.

jean-pierre Dus elke groep vertoont volgens jou steeds eenzelfde patroon.

sofie Alsof het staat geschreven.

aad Chocola? Wat is dat voor chocola?

bram Gewoon.

aad Waar heb je die vandaan?

bram Gewoon gekocht.

aad Maar waar.

bram Hoe bedoel je.

aad Waar gekocht. Wanneer.

bram Wanneer. Gisteren. Of eergisteren misschien. Vóór dit hier natuurlijk.

aad En naar binnen gesmokkeld.

bram Nou ja, we zijn toch niet gefouilleerd.

aad Nee net niet. Maar het is wel een overtreding. Van de afspraak. Van de regels.

bram Ik kàn niet zonder, af en toe. Een klein stukje.

aad Ja ja.

bram Ja.

eppie Wat hoor ik nou, chocola?

bram Nee hoor hij kletst maar wat. Hersenverweking zeker.

sofie Dat zou wel erg vlot zijn. Dat is meestal pas na dag vier.

eppie Ik dacht echt dat ik chocola hoorde.

bram Als ik chocola had zou ik dat niet zo hard zeggen.

Hij geeft Eppie stiekem een klein stukje, Aad merkt het niet.

eppie *uitdagend* Melkchocola is iets voor kleuters.

aad Vind ik ook. Als ik chocola zou hebben zou het heel erg bitter zijn.

sofie IJlen over chocola, dat is dag zes op z'n vroegst. En jullie zijn pas op dag twee!

eppie Echt heerlijk. Even niks aan je hoofd. Gewoon weer eens een tochtje maken ofzoiets.

nelie Ja precies alles laten voor wat het is. Heerlijk in de natuur.

eppie Nee dat is ook weer zo'n gedoe. Voordat ik heb uitgezocht welke kleren ik meeneem zijn we alweer een week verder. Haha.

nelie Ik ga iedere dag een dik half uur wandelen.

eppie Een dik half uur?

sofie Iemand heeft altijd zware boeken bij zich, van plan zich te verdiepen.

aad Dat is hij, typisch Bram.

bram Jij met je lichte lectuur. Wat weet je ervan. Ja, dit leek me een gelegenheid -

sofie Precies. Dat denken ze dan. Maar daar komt nooit iets van.

anja 's Ochtends moet ik een sterke thee hebben. Zo'n echte Engelse, zo'n kwaliteitsthee. Zo'n Assam thee, dat aroma weet je wel, van Assam.

marga Dat eten waar je aan gewend bent, dat is er later niet meer, dat zul je zien. Je maag is eraan gewend, die kan dat niet hebben. Wat je altijd van kind af aan gegeten hebt, dat is goed voor de maag.

anja Meen je dat nou. Heeft de maag een eigen geheugen?

marga Ja, natuurlijk heeft het lijf een geheugen. Gehaktballetjes bijvoorbeeld, met gehaktkruiden, je weet wel.

anja Maar met andere kruiden -

marga Ja, of je daar tegen kunt, of juist niet.

Ik eet nog steeds nooit Chinees. Liever niet!

Het volgende als een duel waarbij elk zijn eigen standpunt verdedigt.

dorus Aardpeer -

marga Mascarpone -

dorus Kliswortel -

marga Boterkoek -

dorus Blonde pluklof -

marga Appelbeignet -

dorus Knolker-vèl -

sofie Knolkèrvel.

dorus Oeraugurkje -

marga Petit fours -

dorus Slobberkool -

marga Tartuffo -

dorus Stoppelknol -

marga Citroenbavarois -

dorus Winterpostelein -

marga Hoe heet ook weer zo'n taart met allemaal soesjes, zo'n torenhoge soesjestaart met een chocoladeglacade -

dorus Zebratomaatjes -

marga Champagnemousse, Schwarzwälder Kirschart! Jouw
oeraugurkje klinkt ook heel lekker.

dag 3

Afslankinstituut.

Eppie sorteert kleren.

eppie Veel heb ik nou ook niet echt. Deze is te kort maar dat is wel handig op de boot. Bij het zeilen word je toch altijd doornat. Deze is chique; heb ik heel zelden aangehad, maar ik kan toch niet zonder. Dit is wel lekker warm, met deze eroverheen, tegen de wind.

Deze heb ik eens in Kopenhagen gevonden, weet ik nog. 'It is just meant to cover your mink,' zeiden ze in de winkel.

anja Wat is dat, een mink?

jean-pierre Een sfinx, geloof ik.

nelie Nee, een...

eppie Nerts. Het was zo'n super-de-luxe winkel waar ik zomaar even binnenwipte. Mijn mink! En deze is goed als het echt stormt en giet. Hoewel zo'n plastic ding ook waterdicht is en dat gaat natuurlijk makkelijker in je tas. Zoals dit. Als ik in de tuin werk is dit wel handig. Nou ja 'werk'.

marga Vanochtend lag ik even rustig en ontspannen in het water. Plonst hij erbij en meteen klotst het over de rand.

dag 4

Afslankinstituut.

Iedereen doet gymnastiekoefeningen.

bram Ik had altijd al een hekel aan het woordje ‘ook’. Als Aad een nieuw winterjasje kreeg dan werd ik meteen getroost met: ‘volgend jaar krijg jij óók een jasje’. Ik wou gewoon een jasje, of geen jasje, maar geen ook-jasje. Snap je dat. De slager gaf eerst een stukje worst aan Aadje, omdat hij zo suf kon staan kijken, dan zei ik: ‘hoeft niet’. Kreeg ik het als eerste aangeboden, dan nam ik het met graagte aan.

Het is nog steeds niet helemaal over, merkte ik, toen jij vroeg: ‘ga je ook mee’ en ik meteen, in een opwelling, geërgerd reageerde: ‘nee Aád gaat óók mee’. Ik was het al van plan.

sofie En Aad, heeft Aad dat óók?

bram Vraag hem óók maar eens hoe het is, een tweeling zijn. En vraag hem dan meteen ook maar of hij ook zo’n hekel heeft aan gymnastiek.

anja Als ik nou tien kilo afval, waar blijven die tien kilo’s dan?

dorus Die... die... ja...

anja Ja.

dorus Die eet je als het ware op.

anja Die eet je op.

marga Eet je die op.

dorus Nou nee, je lichaam eet die op.

marga Die kilo's.

dorus En dan zijn ze weg.

anja Weg.

jean-pierre Nee, weg, dat kan niet. Echt weg kan niet.

marga Je wasemt ze uit.

jean-pierre Oh ja.

marga Ja.

sofie Ik weet wat er met jullie kilo's gebeurt. *stilte*

Die worden bewaard.

anja Bewaard.

sofie Ja, bewaard.

marga Wat gebeurt er dan mee.

sofie Dan gaan ze in zakken als ballast voor de

heteluchtballonvaart.

marga Onze kilo's.

sofie Er wordt niets weggegooid.

marga Maar dat zijn onze kilo's.

eppie Zouden ze ook kunnen zwemmen.

Ik bedoel die die het overleefd hebben, vroeg ik me af. Zomaar zo.

nelie Er zijn ook ingenieurs bij.

eppie Maar of ze ook kunnen zwemmen.

nelie Ja.

eppie *angstig, bezorgd* Maar waar dan. Waar.

dag 5

Afslankinstituut.

Er wordt geroddeld over Sofie.

dorus O ja hoe heet ze ook weer.

marga Wat een mens. Woont helemaal nergens.

dorus Hoe kan dat nou.

jean-pierre Spaart wel veel.

marga Veel wat.

jean-pierre Gedoe. Geen huur, geen stoffer en blik.

anja Geen keuken.

marga Geen - ik kan me dat niet voorstellen: nergens wonen.

Woonachtig heet dat. Waar bent u woon-achtig.

anja Maar zelfs dat is ze niet.

dorus Ontberingsverslaafd.

jean-pierre Zie je, dat zei ze al: dag vijf begint het.

anja Daar heb je d'r.

Sofie met Nelie op

sofie 'Cure-hopping', nooit van gehoord? Is natuurlijk weer geen Hollands woord voor. Elke keer een nieuwe groep. Misschien zit er wel iets voor mij bij, denk ik dan - maar niks. Terwijl - ik hou juist wel van mollig. En tussendoor red ik me wel in een hotel -

nelie Dus heb je huis en haard verlaten.

sofie Huis en haard het kan me wat - en af en toe eens lekker eten.

Aan tafel. Iemand laat een servet vallen, iedereen kruipt onder de tafel om het servet te pakken, de twee broers trekken allebei aan andere kant van het servet. Ergens tijdens het gesprek scheurt het servet, de broers houden beide beteuterd een uiteinde vast. Iedereen kijkt naar elkaars schoenen onder de tafel.

jean-pierre Hé, waar heb je die vandaan? Die zoek ik! Overal uitverkocht, -

dorus O die zijn nog van vorig jaar.

jean-pierre Maar dan in een andere kleur.

nelie ...Ik heb onmogelijke voeten.

marga Maar deze dan?

nelie Die zitten wel goed. Met dunne sokken. Met dikke gaat helemáál niet.

marga Dunne sokken vind ik niks.

nelie Dun, maar wel honderd procent wol natuurlijk.

marga Ik hou het bij asymmetrische ergonomische sokken met teenbescherming en zooldemping natuurlijk. Heel gewoon, ben ik aan gewend. Voel je eigenlijk niks van. Je moet er wel ver voor over je buik heenbuigen om ze aan te trekken, maar dat is bij alle andere sokken precies hetzelfde probleem, hè.

nelie Ja, dat ken ik.

marga Dat is ideaal.

nelie Zou ideaal kunnen zijn.

marga Niet?

dorus Niet met mijn voeten. Eigenlijk heb ik links 42-b en rechts 42-c.

jean-pierre Laat ze dan op maat máken.

dorus Als je wist hoe vaak ik dàt niet geprobeerd heb!

jean-pierre Niet goed?

dorus Even lijkt het heel wat, maar als je er een dag of wat - en ruilen kan natuurlijk niet.

eppie Ruilen. Ja in de winkel een paar stappen doen, maar dan weet je eigenlijk nog niets. Vandaar. Ik heb wel minstens twaalf paar in de kast staan. Waardeloos. Ik heb onmógelijke voeten.

anja Jij ook al dus.

eppie Onmogelijk.

dag 6

Afslankinstituut.

jean-pierre Vandaag is het midden-weegmoment.

dorus Spannend!

sofie Dat zegt nog niks. In het begin gaat het heel langzaam.

marga Nee juist niet. Aan het eind juist.

jean-pierre Waar gaat dat dan eigenlijk af, als je gewicht verliest?

sofie Overal een beetje. Hier een beetje daar een beetje.

Ze gaan één voor één op de weegschaal staan.

sofie Wel goed erop gaan staan! Dat scheelt een stuk!

nelie *tot Eppie* Je leunt naar achter.

sofie Heeft iedereen zijn gewicht goed verdeeld over zijn benen?

tot Marga Jij staat niet echt op twee benen, hè.

jean-pierre *tot Marga* Je houdt je vast.

marga O ja? Waaraan dan?

anja *tot Dorus* Wat is er met je rug gebeurd?

dorus *tot Marga* Hoor je wel wat ik zeg?

marga Ja ik hoor het wel, maar maandag had ik last van mijn achillespees.

sofie Het is wel altijd even oefenen voor je er goed op staat.

marga Maandag stond ik er met één been op... Als ik nu anders ga
staan dan maandag
dan kunnen we niets vergelijken.

aad Maandag was mijn buik dikker, moet ik iets meer naar voren
leunen.

anja De dokter hep gezegd: voor elke kilo die je afvalt, leef je een
jaar langer.

dorus Maar met meer rimpels in je smoel, op je achterwerk, overal
zo'n beetje. Meer rimpels.

anja Kom daar maar es om.

sofie Maar wel volhouden hè.

dag 7

Afslankinstituut.

sofie Dag zeven is wat zorgelijk. *houdt bord op met dag 7*

eppie Een vriendin van mij is in een kuuroord in Frankrijk geweest.

Die begonnen met een klyasma om je schoon te spoelen en een ontgiftings-kuur...

sofie O daar ben ik geweest!

eppie En dan werd er heel veel aandacht besteed aan de handeling van het eten.

nelie Hoe dan?

sofie Ja, het bewegen van de hand in de richting van de mond... dat wordt steeds bestraft met een angstaanjagend geluid, waardoor er een negatieve koppeling ontstaat en eten zelf, de fysieke handeling van het eten, je tegen gaat staan.

eppie Revolutionair concept, zegt die vriendin van mij, werkt viermaal zo goed als andere afslankmethodes...

nelie Er is ook een methode die tweemaal zo goed werkt als andere. Als deze vier maal zo goed werkt als die, werkt het dan acht keer zo goed als deze hier?

eppie Deze ligt wel aan de kust.

nelie Heb jij in het gewone leven dan vriendinnen?

anja Wat een vies weer hè.

marga Nou nee, ik vind het juist wel lekker.

anja Die zon -

marga Ja, dat vind ik wel lekker. Niet tè heet.

anja Ik niet, ik heb daar last van.

marga Vind je het te warm.

anja Nee, dat niet.

marga Heb je liever regen?

anja Nee, regen vind ik vreselijk.

marga Ga dan op reis.

anja Waarheen?

marga Nou, ergens waar het lekker weer is.

anja Waar dan?

marga Nou - Zuid Frankrijk bijvoorbeeld.

anja Zuid Frankrijk?

marga Ja, daar is het lekker weer.

anja Vind ik niet.

marga O. Nou. Spanje misschien.

anja Nee, Spanje is me te heet.

marga Zuid-Afrika, daar schijnt het echt een heerlijk klimaat te zijn.

anja Nee, ben ik geweest.

marga Niet lekker?

anja Nee.

marga Het lijkt wel of jij geen énkél weer lekker vindt.

anja Ja, zo is het ook. Ik weet niet. Ik vind het nergens lekker weer.

marga Maar waarom zeg je dat tegen mij?

anja Dat ik het niet lekker vond.

marga Daar kan ik toch niks aan doen.

anja Nee. Dat zeg ik toch niet.

marga Nee, je zegt het niet -

anja Ik bedoel het ook niet.

marga Zeur dan niet zo!

anja Je was toch mijn vriendin.

marga Ben ik ook.

anja Dan mag ik dat toch wel zeggen? Tegen wie anders.

marga Tegen iemand die er iets aan kan doen. Niet tegen mij in elk geval.

anja Iemand die er iets aan kan doen.

marga Ja, zo iemand bestaat natuurlijk niet.

anja Snap je dan niet dat het echt een probleem is.

marga Nee.

eppie Al die rotzooi op m'n toilettafel, om eens helemaal zonder te zijn, van alle zogenaamde, waar je zogenaamd niet zònder kan.

aad *tegen Bram* De fysieke handeling van eten... Weet je nog die keer bij dat meertje, dat ik op handen en voeten, zo voorover, met mijn tong water uit dat meertje heb opgeslobberd. Vond jij toen gek.

bram Wat als ik meer afval dan jij?

aad Dat gaan we niet doen. We gaan precies evenveel afvallen.

bram Hoe zit het met de kaas.

aad Voor toe bedoel je.

bram Wat voor kaas is er.

aad Ik vraag wel even.

bram Daar staat het. (*op het menu*)

aad Een klein stukje was niet gek, alleen dan niet aan de weegschaal denken.

bram Je moet helemaal niet tussendoor op de weegschaal gaan staan. Dat mag niet.

aad Mag niet?

bram We hebben ons gisteren gewogen. Nu mag het pas na afloop weer. Na de volle twee weken, dan weet je het pas, of het werkt. Wat het effect is.

dag 8

Afslankinstituut.

Eppie over de enorme koffers en tassen waarmee ze in het begin binnenkwam.

eppie Het is wel veel te veel, dat is wel zo. Maar ik kon dat toch niet weten van tevoren. Ik dacht: misschien gaan we wel een boottochtje maken. Daar was dit dan goed voor geweest. Kan dus weg. Thuis heb ik nog van alles dubbel. Huppeké weg ermee. En deze heb ik nooit meer aan. Is veel te nauw; nog steeds. Ja... al die beloftes - ze beloven van alles, makkelijk. In twee weken dertien kilo afvallen. Maar ze zeggen er niet bij dat je daarna weer twintig kilo aankomt.

nelie Geloof je dat echt? Van dat aankomen?

dag 9

Afslankinstituut.

bram Wat ik nou weer hoorde -

aad Heb je toch weer die stomme radio aangezet. Je weet dat dat niet de bedoeling is. Het omgekeerde van de bedoeling zelfs. Hoe noem je dat. (*het omgekeerde van de bedoeling*)

bram Dat noem je eigenzinnig. Souverein.

aad Zinloos. Egocentrisch. En het is ook stom. Je betaalt hier hele sommen om iets nieuws te ondergaan en dan spijbel je.

Kinderachtig.

bram *onverstoorbaar* Ik hoorde dat er enorm gevochten is... Om een broodkorst. Om een broodkorst! Stel je voor dat wij elkaar te lijf gingen om een plakje komkommer.

sofie Ik voel het al aankomen.

aad Onzin. Er is hier helemaal geen komkommer.

sofie Wel.

aad Nee hoor. En wat dan nog.

bram Is er komkommer? Waar dan?

aad *grapje* Dat vermeldt de radio niet.

bram *tot Sofie* Wat weet jij over komkommer.

sofie Nou zeg, wat een toon.

aad Al dat praten over komkommer. Ik begin te watertanden.

bram Over watertanden...

anja Wat een raar beeld, water - tanden.

bram Hou op. Ik moet er niet aan denken. *heeft daar opeens erg veel zin in* Wie begon hier over komkommer.

sofie Jij. Jij begon er zelf over.

bram Ik? Hoezo. Waarom. Ik zou het niet in m'n hoofd halen. Een komkommer bevat toch helemaal geen calorieën, nul calorieën.

aad Ik had eigenlijk wel komkommer verwacht hier. Juist daarom. Misschien in de bijkeuken.

bram O, dus radio mag niet maar stiekem in de bijkeuken gaan spioneren -

aad Ons niveau zakt naar kinderpeil.

sofie Komt van de honger.

bram en aad Trèk.

sofie Je moet je weten in te houden. Dus niks geen bijkeuken.

bram Bemoei je er niet mee.

aad Ik ga alleen maar even kijken.

bram Dat doe je niet!

aad Radio verslaafde imbeciel.

bram Wat!

sofie *niet met nadruk* Nou nou kom kom -

aad Ik laat me door jou niet tegenhouden.

bram O nee?

aad Nee.

bram O nee?

Er ontstaat een gevecht. Bram wordt gevloerd en ligt na het gevecht voor pampus.

anja Alleen maar kijken dat geeft toch niet.

dorus Weet je wat ik vannacht gedroomd heb.

eppie Nee.

dorus Nee hoe zou je dat ook moeten weten.

eppie Klopt. Wat dan.

dorus Iets met vrouwen die jurken van pasta droegen. Lange warme pastajurken.

eppie Getver.

dorus Die glommen van de olie.

eppie Ook dat nog!

anja Die Eppie, die probeert met iedereen aan te pappen.

nelie Pap! pap! Dat woord zou hier verboden moeten worden. Wat een vies woord. Wat een rotwoord. Wat een stompzinnig begrip.

Pap! Gètver. Bijna net zo erg als bo-ter-ham-!

Bram ligt nog steeds voor pampus.

bram *tot Aad* En? Was hij groen of geel.

aad Wat.

bram De komkommer.

aad Ik ben toch maar niet gegaan. Zo meteen is er één van de leiding daar en dan lijkt me dat niet zo prettig.

bram *in liggende toestand* Lafaard!

Vervolg van zeer ongelijk gevecht. Sofie komt sussend tussenbeide.

dag 10

Afslankinstituut.

lied

winden waaien om de rotsen ja
maar dat vonden wij toch zonde
daarom gaan de winden
die wij produceren
in de luchtversnipperaar

roggebrood en bruine bonen ja
maar daar zijn wij van verstoken ja

alle winden die wij produceren
met mekaar ook zonder roggebrood
en bruine bonen gaan wij sparen

onze waardevolle gassen
onbenut laten ontsnappen
no way

roggebrood en bruine bonen

ja daar kunnen wij van dromen

waar moet dat heen

van kwab over kwab naar vel over been

het streven gericht

op lichter dan lichter dan lichter dan licht

dag 11

Afslankinstituut.

dorus Weet je wat ik vannacht gedroomd heb.

anja Nee.

dorus Nee hoe zou je dat ook moeten weten.

anja Klopt. Wat dan.

dorus Iets met -

dorus Weet je wat ik gedroomd heb.

nelie Wanneer.

dorus Vannacht.

nelie Nee hoe zou ik dat moeten weten.

dorus Iets met pasta -

nelie Dromen die weet je nooit van elkaar.

dorus Tenzij je heel dicht op elkaar ligt.

nelie Al lig je nog zo dicht op mekaar gepakt, die dromen - dan
droom je misschien allemaal van een eigen bed.

bram Laat me je bekijken.

aad Ja!

bram Hoe gaat het?

aad Goedgoedgoedgoed.

bram Het gaat dus goed.

aad Ja, heel goed.

bram Oh!

aad Behalve m'n portemonnee.

bram O God.

aad Ja, geweldig toch! Ik ben alles kwijt.

Mijn bril.

Ik ben al mijn schoenen kwijt.

Namen van filmsterren -

kwijt.

Belangrijke dingen.

Vergeten.

Van alles wat ik nog zou moeten weten.

Brieven, oorsmeer -

allemaal vergeten.

Welke dag het is vandaag.

Wat ik heb ontbeten.

Herinneringen.

Hoe al mijn collega's heetten.

Hoe je collega's schrijft, met één òf met twee ellen.

Onze verjaardag-dag.

Allemaal vergeten.

bram En nu.

aad Nu.

bram Wat nu.

aad Nu nu.

Iedereen loopt over het toneel met po's waar balonnetjes vol scheten inzitten. De balonnetjes willen opstijgen en moeten worden tegengehouden.

dag 12

Afslankinstituut.

Ze zijn aan het eind van hun krachten.

bram Ik denk maar steeds aan die drie Japanners, weet je wel, uit Venetië, dat heb ik je verteld.

eppie Waren er maar drie Japanners in Venetië?

bram Nee, dat heb ik je toch verteld. Dat ik vond dat ik in elk geval minder moest wegen dan hoogstens twee.

eppie Twee wat.

bram Japanners! Dat heb ik je verteld! Twee weken geleden.

eppie O ja weken.

bram Toen we hier net waren.

eppie O ja, toen wou ik weg. Had ik moeten doen.

bram Had dat maar gedaan.

eppie Nu kan het niet meer. Nu ben ik zo - slap. Er is niets meer van me over.

bram Nog heel even volhouden. Nog twee dagen. Nu is het zonde. Zonde van de moeite.

eppie Moeite? *zakt bijna inéén*

bram Kom. Nog even volhouden.

aad *komt erbij, kan ook niet verder* Er is niets meer van me over!

bram Dat heb je al gezegd.

eppie Nee dat was ik!

Bram probeert Eppie en Aad overeind te helpen, maar kan zelf ook bijna niet meer.

eppie Laat maar.

bram Niks laat maar. Kom.

aad Er is niks meer van me over.

bram Dat heb je al gezegd. Kom. Niet grienen. We zijn er bijna.

aad Er is niks meer van me over. Ik kan niet - ik kan niet meer. Ik geef het op.

bram Kom. Nog even doorzetten. Dan zul je zien -

aad Wat.

bram Straks ben je een heel nieuw mens.

aad Ik wil niet. Geen nieuws mens. Ik wil mezelf terug.

bram Dat kan nou niet meer. Kom.

marga De open keuken en het kookeiland zijn aan een groteske opmars bezig.

dorus Hoe kom je aan een krant?

marga De man die de kaasschaaf uitvond dacht niet: eureka, nu heb ik iets

uitgevonden. Hij dacht: godvertering, ik heb in mijn duim gesneden.

anja Wat is een kaasschaaf ook alweer.

dorus Wanneer heb jij voor het laatst een kaasschaaf aangeraakt.

marga Ik wil niet hoeven werken voor mijn eten.

dag 13

Afslankinstituut.

sofie *houdt bord op met dag 13* Laatste weegdag.

jean-pierre Hè.

sofie Ja, dag veertien zijn jullie te zweverig.

Of te moe om op de weegschaal te gaan staan.

bram Laat mij nou.

aad Nee.

bram Je staat er al een uur op.

aad Ik probeer het moment te betrappen waarop het omlaag gaat.

Dat wil ik zien.

jean-pierre Dat is gemeen. Je hebt je haar geknipt!

marga Helemaal niet! Het is juist gegroeid.

jean-pierre En waar komt dat vandaan, die groei.

marga Van kunstmest, nou goed.

sofie Vandaag lukt nog net, zie je wel.

dag 14 afscheid

Een grote luchtballon gevuld met scheten. Eronder is de gondel bevestigd die we kennen uit Venetië. Iedereen behalve Sofie stapt in de gondel. We horen vóór en achter de gondel zware ploffen, dat is de ballast die, met moeite, overboord wordt gegooid.

eppie *omhelst Sofie met hartstocht* Lieve lieve schat, wat heerlijk was dat. Ik zal je nooit, nooit vergeten. We houden contact, hè, beloofd.

bram *dringend* Wacht even wacht wacht!

dorus Wat nou, ik hou het niet! We gaan al!

bram Maar Aad! Aad is er nog niet! *panisch* Waar is Aad! Aad moet óók mee! Aadje!

Aad kan haast niet meer kruipen, hij wordt de gondel ingeholpen. Een kok, die we niet eerder zagen, komt aangesneld.

kok En proviand. Aan proviand gedacht.

anja Proviand, wie is dat ook weer.

jean-pierre Eten, dat is eten, weet je wel.

marga O ja eten.

sofie Niet meteen gaan schransen hoor! Dat is gevaarlijk. Licht eten.

dorus O ja licht. Licht eten.

De kok en Sofie staan hand in hand.

nelie Is ze daarom geen gram afgevallen.

De kok en Sofie kijken ze na terwijl ze opstijgen.

sofie roept Grüßt Gott!

Lange stilte. In de lucht.

nelie Wat leuk die schapen in de wei, die lammetjes, zo klein!

marga Schapen? Dat zijn de wolken al.

nelie O zijn we in de wolken? Ik zie nog net een streep rivier die glinstert hier en daar.

anja Waar?

nelie Daar!

jean-pierre En moet je kijken wat veel mieren! Hele slierten!

anja Zijn dat mieren? Grote mieren? Reuzemieren?

dorus Ik kan het niet goed zien. *tot iemand met verreijker* Geef mij dat ding eens. O -

het zijn geen mieren. Dat lijkt maar zo, zijn we dan al zo hoog?

aad Hé wat is dat? Dat lijkt wel bijna op Turkije.

marga Turkije is een heel eind rijden.

bram Maar uit de hoogte, zo is er zoveel meer zicht.

dorus Het lijkt traag, maar we hebben geweldig veel vaart.

eppie Schraapt zijn keel en zegt -

nelie Als we later de aarde weer raken.

eppie Dan -

bram Dan -

jean-pierre Dan -

aad Dan gaan we ons bekommeren.

nelie Ik ook.

anja Ik ook.

bram Dan gaan we ons bekommeren.

Hoe echt is echt echt / Zeeziek in het zwembad ging in première op 8 januari 2016 in Theater Frascati in Amsterdam

Spel:

Rosa Asbreuk, Patrick Duijtshoff, Kyrian Esser, Elisabeth ten Have, Timo Huijzendveld, Jordi Möllering, Nicoline Raatgever, Jochum Veenstra, Roos Visser, Jasmijn Vriethoff

Deze twee toneelnovellen zijn geschreven door Judith Herzberg en De Theatertroep, in samenwerking met Hans Man in 't Veld.

Het thema van *Hoe echt is echt echt* is ontleend aan de documentaire *Rent a Family Inc.* (2012) van Kaspar Astrup Schröder

www.theatertroep.nl

Met dank aan: Fonds Podiumkunsten, VSBfonds, Amsterdams Fonds voor de Kunsten en het Prins Bernhard Cultuurfonds

De Theatergroep (Amsterdam, 2010) is een collectief van tien toneelspelers met een herkenbare speelstijl waarin de mechaniek van het 'theatermaken' wordt blootgelegd. De Theatergroep gaat voortdurend op zoek naar nieuwe vormen van theatermaken, nieuwe locaties om te spelen en nieuwe verbindingen met andere kunstdisciplines. Zij doorspint met regelmaat het rijke aanbod aan klassieke en moderne toneelliteratuur, maar duikt even gretig in de geschiedenis van de film, de beeldende kunst, het cabaret en de sketchshow en schrijft daarnaast zelf nieuw repertoire.

www.theatergroep.nl

Toneelwerk

Hoe echt is echt echt / Zeeziek in het zwembad - i.s.m. Judith Herzberg - 2015

Judith Herzberg (Amsterdam, 1934) is dichter en toneelschrijver. Begon eind jaren zestig, op uitnodiging van Jan Kassies van het Instituut voor Theateronderzoek, te schrijven voor toneel. *Leedvermaak* door Toneelgroep Baal werd besproken als een belangrijk naoorlogs toneelstuk. Voor *Kras* ontving Herzberg de Nederlands-Vlaamse Toneelschrijfprijs 1989. In 1997 ontving ze de P.C. Hooft-prijs voor haar gehele oeuvre. Haar toneelwerk werd in verschillende talen vertaald en met name in Duitsland veel opgevoerd

www.deharmonie.nl

Toneelwerk

Hoe echt is echt echt/ Zeeziek in het zwembad - 2015

De weg is weg - 2006

Thuisreis - 2004

Simon - 2002

Wie is van wie - 1999

Een golem - 1998

De Nietsfabriek - 1997

Rijgdraad - 1995

Some of my best friends- 1994

Een goed hoofd - 1991
Kras - 1989
De Caracal - 1988
De kleine zeemeermin - 1986
Merg - 1986
En/of- 1985
Dibboek - 1984
De vrouwen van Troje - 1983
Leedvermaak - 1982
De val van Icarus - 1979
Crankybox - 1976
Lieve Arthur - 1976
Dat het 's ochtends ochtend wordt - 1974
De deur stond open - 1974